

(azon végzős hallgatóknak, akiknek még nem volt kötelező a Regionális–civilizációs tanulmányok c. tárgy a 2010–2011-es tanévben vagy azelőtt)

I. Nemzetközi jog

1. A nemzetközi jog forrásai az ENSZ Nemzetközi Bíróságának gyakorlatában: ismertesse az Ambatielos-ügyet (1953) és az Északi-tengeri kontinentális talapat ügyét (1967), valamint az azok kapcsán felmerült nemzetközi jogi kérdéseket!
2. Az államiság kritériumai, valamint az állami szuverenitás (az állam területi felségjoga) az ENSZ Nemzetközi Bíróságának gyakorlatában: ismertesse az ENSZ-tagfelvétellel kapcsolatos tanácsadó véleményeket (1947, 1949), az Indiai területeken való áthaladás ügyét (1960) és a Burkina Faso és Mali közötti határvita ügyét (1986)!
3. A külföldiek és jogaik az állami kényszerrel szemben: a PPJNE Emberi Jogi Bizottságának 15. és 27. számú ún. *general comment*-jei, a Soering-ügy (1989) és a Diallo-ügy (Guinea v. Kongói Demokratikus Köztársaság) (2010) alapján.
4. Az állampolgárság megítélése a nemzetközi jogban és az EU jogában: ismertesse és hasonlítsa össze a Nottebohm-ügyet (1955), valamint a Micheletti (1992) és a Rottmann (2010) ügyeket!
5. Mutassa be az ENSZ Nemzetközi Bíróságának döntését a Bős-Nagymaros ügyben (Magyarország v. Szlovákia); térjen ki a főbb nemzetközi jogi kérdésekre, s értékelje, hogy miben járult hozzá a döntés a nemzetközi jog továbbfejlődéséhez.
6. A joghatóság alóli mentesség egyes kérdései: mutassa be a Letartóztatási parancs ügyet (Kongói Demokratikus Köztársaság v. Belgium) (2002), illetve az NSZK v. Olaszország ügyet (2012)!
7. A diplomáciai és konzuli kapcsolatok működésben: mutassa be az ENSZ Nemzetközi Bíróságának döntéseit a Teheráni túszügyben (1980), valamint a LaGrand ügyben (2001)!
8. Az erőszak alkalmazása és a nemzetközi jog: mutassa be az ENSZ Nemzetközi Bíróságának döntését a Nicaragua (1986) és az Olajfúrótornyok (2003) ügyekben!
9. Jellemezze a Nemzetközi Büntetőbíróságot és a Volt Jugoszláv Nemzetközi Törvényszéket, valamint mutassa be a Thomas Lubanga Dyilo ügyet!
10. Ismertesse a terrorizmus és a nemzetközi jog összefüggéseit a Lockerbie-ügy (1992), valamint az Achille Lauro incidens (1985) alapján!
11. Mutassa be és csoportosítsa a nemzetközi bíróságokat és törvényszékeket! Ismertesse a nemzetközi bíróságok általi jogfejlesztés lehetőségeit és korlátait!
12. Pergátló kifogások az ENSZ Nemzetközi Bíróságának gyakorlatában: ismertesse és rendszerezze az Interhandel-ügy (ICJ) (1959); a Norvég kölcsönök ügye (ICJ) (1957); és a Nicaragua-ügy (ICJ) (1986) pergátló kifogásait!

II. Nemzetközi politika elmélete

1. A nemzetközi kapcsolatok mint önálló akadémiai diszciplína kialakulása és jellemzői. A nemzetközi elmélet sajátosságai.
2. A liberális internacionalizmus (wilsonizmus) jellemzői és realista kritikája.
3. A történeti realizmus és liberalizmus legfőbb jellemzői: Thuküdidész, Machiavelli, Hobbes, Locke és Kant.
4. Az államközpontú (vesztfáliai) nemzetközi rendszer kialakulása és jellemzői mint deskripció és az államvezetés normatívája. A nemzetközi kapcsolatok modernizálódása: a politikai tér szerveződésének formái (birodalom, városállam, területi állam – kereskedelmi állam). Az internacionalizálódás, transznacionalizálódás és globalizálódás fogalma és hatásuk az államközpontú nemzetközi rendszerre.
5. *Human nature* (antropológiai) realizmus (Morgenthau) mint empirikus, racionális és normatív elmélet.
6. Behaviouralista fordulat a nemzetközi kapcsolatok elméletében: a tradicionalista és a szcientista metodológia vitája.
7. A neorealizmus (Kenneth Waltz) szisztemikus elmélete: folytonosság és diszkontinuitás a realista elméletben. A realista és neorealista metodológia összehasonlítása.
8. A neoliberális általános sajátosságai és a republikánus, szociológiai és institutionális liberalizmus. Interdependencia-elmélet (Keohane, Nye), interdependencia elmélet vs. realizmus, rezsím-elmélet, funkcionalizmus, neofunkcionalizmus.
9. Strukturális (neomarxizmus): világrendszer-elmélet (Wallerstein).
10. Szociálkonstruktivizmus az ontológia, ismeretelmélet és (kutatói) módszer háromszögében. A konvencionális és interpretatív konstruktivizmus.
11. A nemzetközi rendszer fogalmának értelmezése és a nemzetközi rendszer átalakulásának realista és liberális elméletei.
12. A nemzetközi rendszer összehasonlításának kritériumai – a bécsi békerendszer és hidegháború mint nemzetközi rendszerek összehasonlítása.

III. Magyar külpolitika

1. Ismertesse a magyar külpolitikai törekvéseket Padovától Trianonig: az önálló államiság megteremtése, a Károlyi-kormány és a Tanácsköztársaság külpolitikája, a békeszerződés előkészítése, értékelése (1918–1920)!
2. Ismertesse Magyarország külpolitikáját a második világháború alatt!
3. Ismertesse a magyar külpolitika fő törekvéseit a fegyverszüneti időszakban, 1945-1947.
4. Ismertesse az aktív külpolitika doktrínáját és a magyar külpolitika fő törekvéseit 1953 és 1956 között!
5. Ismertesse az 1956-os forradalom nemzetközi kontextusát!
6. Ismertesse a kádári külpolitika fő jellemzőit és eredményeit 1956 és 1968 között!
7. Ismertesse a magyar külpolitika fő törekvéseit a német kérdéssel és az európai biztonsággal kapcsolatban, (1965–1975)!
8. Ismertesse a magyar külpolitika tevékenységét a Helsinki konferenciát követő időszakban (1975–1985)!
9. Ismertesse a magyarországi és a kelet-európai rendszerváltás nemzetközi kontextusát (1985–1991)!
10. Ismertesse a demokratikus Magyarország külpolitikáját az ezredfordulóig!
11. Ismertesse a NATO csatlakozás folyamatát (1990–1999)!
12. Ismertesse az EU-csatlakozás folyamatát és a magyar külpolitika új kihívásait az ezredforduló után, napjainkig!

IV. Regionális világgazdaságtan és európai integrációs kérdéskörök

Regionális világgazdaságtan

1. Ismertesse a nemzetközi fejlődési szakadék problémát! Milyen területi aspektusai vannak és milyen tényezőkkel magyarázható a fejlődési szakadék?
2. Milyen strukturális okok vezettek a 2007–2008-as amerikai pénzügyi válsághoz?
3. Hasonlítsa össze a világ nagy gazdasági centrumait gazdasági pozíciójuk alapján!
4. Milyen társadalmi és gazdasági háttér jellemzi a latin-amerikai társadalmakat?
5. Milyen társadalmi, történelmi, politikai, gazdasági, kulturális háttérre épül az 1998 utáni kínai gazdasági növekedés?
6. Ismertesse az indiai gazdasági nyitást 1990-től! Milyen szegénységi és népesedési problémával kell Indiának megküzdenie?

Nemzeti Európa-politikák

1. Mutassa be a francia, a brit és a német szuverenitás-koncepciókat és hatásukat az európai integrációra!
2. Ismertesse a nemzetállami érdekérvényesítés eszközeit az Európai Unióban!
3. Milyen okok vezettek a jelenlegi európai szuverén adósságválsághoz? Jellemezze Görögország, Írország, Spanyolország, Portugália és Olaszország helyzetét a válság kitörtését követően!
4. Ismeresse Magyarország és az Európai Unió társulási és csatlakozási tárgyalásainak jellemzőit, a csatlakozás óta eltelt időszak főbb kihívásait!
5. Ismertesse a kollektív védelem tervezett és megvalósult formáit, intézményi és jogi keretének változását az európai integráció vonatkozásában az EVK-tól a lisszaboni szerződésig!
6. Mutassa be az Európa Unió szerepét a nemzetközi konfliktuskezelésben a huszonegyedik században!